

SZEGEDI UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA: EGY ÉVRE 400 KOR., FELEVE 240 KOR.,
NEGYEDÉVRE 120 KOR., EGY HÓRA 40 KOR., VIDÉKEN 60 KORONA

Megjelenik hétfő kivételével minden nap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: SZEGED, KÁRÁSZ-UTCA 15
TELEFON 9-33 — FELELŐS SZERKESZTŐ TELEFONJA 8-79. SZÁM

FŐSZERKESZTŐ:

DR. CSENGERI JÁNOS
EGYETEMI TANÁR

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. KELEMEN LÁSZLÓ

KIADÓ:

ANGSTER JENŐ

Sisyphusi munka?

Egyik laptársunk azt jósolja a főispánnak, hogy a fogadalmi templom felépítésére irányuló akciója „sisyphusi munka lesz”. Tudja-e tisztelt laptársunk, mi az a sisyphusi munka? Örökös kudarcjal járó hiábavaló, vesződséges küszködés. Mert hiszen Sisyphus hiába erőlködött, hogy a nagy követ a hegy tetejére taszítgálja, az a cél elérése előtt mindig visszagurult. Tehát ilyennek gondolja t. laptársunk a főispánnak e minden keresztény, magyar ember dicséretére méltó, derék törekvését? Tiltakozunk a rossz hasonlat s még inkább az e hasonlatban megnyilvánuló, hitet és lelkesedést rombolni akaró pesszimizmus ellen s főispánunkat nemes törekvéseben lelkesítve így kiáltunk: *Macte virtute!* Üdvöz légy derékségért!

Van-e szegedi magyar ember, aki ne szégyelné, ha az égnek meredő s az ég romboló erejének kitett falak mellett elhalad? „*Óseid bűnéért lakolsz, Róma népe, ártatlanul is, míg templomaidat romjaidból föl nem épited*”, — ezt énekelte a római Horatius Krisztus előtt harmadfél évtizeddel. „*Mert az elhanyagolt istenek sok gyászt borítottak Itáliára*”. Vagy, mert emberi lakásokat kell építenünk, azért tovább is várakoztassuk a Mindenhatót? Hiszen nem neki van szüksége templomra, hanem nekünk, Istentől elfordult, bűnös nemzedéknek, ahol magunkba szállhassunk, bűneinket megismerhessük és megigazulhassunk. A világ istenes népei annak idejében vetekedve hoztak pénzáldozatot, hogy az összeomlott velencei campanilét újra fölépítsék. Pedig az csak egy torony. Szent Pál római temploma a 19. század elején tűzvész áldozata lett s ma újra régi fényében és pompájában diszeleg. Fogadalmi templomot kezdeni építeni Istent dicsőségre és félbehagyni annyi, mint Istent káromolni. Szeged már

érezte s ma egész hazánkkal együtt újra érzi az elhanyagolt Isten büntető kezét. Ugy tesz, mint a cigány, aki a megdagadt folyón innen karnyi gertyát ígért s mikor a tulsó partra ért, egy ujjnyit is elének velt?

Kedden minden fakultáson megkezdődnek az előadások

Befejeződnek az átalakítások. Elfogyott a 7 millió korona. Elhalasztották az utolsó simítási munkákat.

Munkatársunk felkereste az egyetemi építkezések vezetését, ahol a vezető mérnök a következőket mondotta:

Az egyetemi főépítkezések, illetőleg átalakítási munkálatok a napokban befejeződnek.

A közművek már el is vannak bocsájtva, szombaton pedig az iparosokat is elbocsájtják hét épülettel.

A mai nappal lett átadva rendeltetésének a menhely épülete, a csapatkórház s a jelenlegi idegbetegek klinikája.

Szombaton kerül átadásra a gyermekklinika, az elmebetegek pavilonja a kórházban. Ide költözik át az elmebetegek osztálya s a régi épületen is megkezdődnek az átalakító munkálatok.

Átalakítják a hullaházat is. A boncolások már a törvényszéki bonctani intézetben folynak.

A felsőipariskola volt épületének egy részét, sajnos, még mindig a menekültek lakják, mivel a város nem tud gondoskodni számukra lakásról, hogy kiköltözhessenek.

A tábla épületében hétfőn teljesen befejeződnek az átalakító munkálatok s kedden már a jogkari dékán kívánsága szerint az előadások meg is kezdődnek.

Az elmebetegek pavillonjában most készítik a központi gőz-

Üdvözlét főispán urunknak bátor kezdeményezéseért. Nem kis fáradságba fog kerülni, de el nem maradhat a siker. Munkája küzdelmes lesz, de nem lesz sisyphusi munka, mert nem lesz hiábavaló. —i.—s.

fűtőkészüléket s ezzel kapcsolatosan a kórház használhatatlan gőzfűtőkészülékét is rendbehozzák s így itt a város sok tüzelőanyagot fog megtakarítani a télen.

Megtudtuk azt is, hogy a hét millió korona elfogyott. Sőt már 10 ezer koronával többet is költöttek el az átalakító munkálatokra, úgy hogy azt a terv szerint befejezni nem lehetett, hanem a nélkülözhető átalakításokat, mint például a kertészeti munkálatokat, több konyhának az építését és a szépészeti munkálatokat el kellett halasztani, amíg a szükséges pótköltségeket az illetékes faktorok megszerzik.

Konyha híján azonban nehézségekbe fog ütközni az egyes intézetek élelmezése. Így a bőrs és bujakórtani klinika konyhájáról fogják a fémipariskolában elhelyezett klinika élelmezését ellátni. A többi intézmények élelmezéséről a városnak kell gondoskodni.

Mindezen nehézségek azonban valószínű, hogy hamarosan orvosolhatók lesznek s Szeged város azután fokozatosan fogja érezni azokat az előnyöket, melyeket az egyetem idehelyezésével nyert meg a köz javára.

Még mindig viszik ki az országból a lisztet

A hivatalos lap hozza a pénzügy-minisztérium ideiglenes vezetésével megbízott miniszterelnök rendeletét, amely szerint ezután a búzából és rozsból készült őrlemény csak a földmívelésügyi miniszter által az érdekelt miniszterek hozzájárulásával kiadott engedély alapján vihető ki vámkülföldre. Az engedélyek november 30-ig terjedő érvénnyel fognak kiadatni azoknak, akik a költést november hó 1-ig bezárólag

létesítették és ezt bizonyítani tudják. A kiviteli illeték ezeknek a buza métermázsája után 800, a rozs métermázsája után 700 korona.

— Meghuzódik a rendelkezés végén az is, hogy: minden más esetben a kiviteli illeték 1200 korona.

Szóval lehet kivinni lisztet még mindig? Mi „szegény” magyarok pedig nem tudjuk, mit eszünk a télen?

Egyetemünk történeti millieje

Márki Sándor dr ezzel a beszéddel nyitotta meg a kolozsvár—szegedi egyetememen történeti előadásait.

II.

Az a kérdés, a történelmi millieut, amely a hazai és az egyetemes történelem művelését közvetlenebbé teszi, egyetemünk megtalálja-e új székhelyén, Szegeden is?

A város történetének végig olvasása után kimondom azt a meggyőződésemet, hogy megtalálja. Nem is szólva a hazai történelemről, melyben néha irányt adott s majdnem minden fontosabb mozzanattal egybeforrt, ez a szintén régi és szép város olyan világtörténelmi kapcsolatokra hivatkozhatik, amiknek részletes megállapítása majd a mi tanulóifjúságunk tudományos feladatai közé fog tartozni.

Az első világtörténelmi jeletőségű tény, hogy a hun birodalom közép-pontja, Attila székhelye Szeged környékén volt s a második, hogy Árpád népe a magyar állam politikai együtvértartozását és alkotmányát Szeged határában, Pusztaszere-n alkotta meg. A harmadik, hogy az ázsiai, Dsingiszkan mongol hadai ezen a tájon megszárolták le a Csupor-nemzetséget s a negyedik, hogy az előlük menekülő kunok legdélibb szállása ez a vidék lett s kevésbe mult, hogy színhelye nem lett a kiirtásokra hirdetett kereszties-hadjáratnak is.

A népvándorlásnak ez a négy fontos mozzanata anélkül esett meg, hogy krónikáink a város nevét ismerték, vagy emlegették volna, holott a puszták városáról 1199 óta már okleveles adatok sem hiányoznak. Némi sulya volt a kereszténységben, mint főesperességnek, a gazdasági életben mint nagy földmívelő, állattenyésztő és halásztelepnek; a kereskedelmi forgalomban mint Szolnokon kívül az ország legnagyobb só-tárházának és egyik pénzverő-intézetének; s a honvédelemben mint várnak. Bertrandon de la Brocquière, II. Fülöp burgundi herceg főlovászmestere, még 1432-ben sem tudott róla egyebet, mint azt, hogy csak egy, de hosszú utcája van és hogy lágy cipókat esznek, tömérdek halat, darut, tuzokot, ennivalókat árulnak, felfuitt (vagyis pehely) párnákon alusznak, méneseikből egyszerre 3—4000 lovat is eladnak, állatvásárai nagyszerűek s a környék gyümölcsökben bővelkedik. Igen szépnek találta a karmeliták templomát, de szokatlannak a mise magyaros voltát. Európai körutján talán ezért, az ereikesség gyanúja miatt jött ide Marchia Jakab, a relikviák főinkvizitor, s ki tudja hány kárhóztató

ítéletet mondott ki a ferencrendiek-nél ma is őrzött karosszékeiben.

Európa a XV. században megszokta, hogy Szeged legyen a török ellen az európai kultúra megvédésére szánt keresztény hadak gyülekező helye. 1434-ben innen indult ki az a sereg, mely csakhamar farkast kiáltva ostromolt szét, verelemlő olyan erköcsi bomlást mutattva, melyet szemünk láttára csak a piavei múlt felül. És Szegeden történt meg a világtörténelem egyik legnagyobb perfidiája, az 1444-ben a törökökkel itt kötött békének az európai hatalmak sürgetésére történt felbontása, aminek kimondása pillanatában Szegedet földrengés razta meg s az esküszegőket Isten nemsokára a várnai csatának és a király életének elvesztésével büntette meg. A szegediek azonban résztvettek Hunyadi Jánosnak minden világhírhírű csatájában s a nándorfehérvári diadalra Capistrano János barát innen, a ferencrendi kolostorból vezette hozzá a népet. A délutáni harangszó az egész keresztény világban ma is ezt a győzelmet hirdeti, s Urszine változása ma is ennek a győzelemnek emlékülnepe.

Szilágyi Mihály a Szeged vidékén összehozott 20,000 emberrel indult a királyválasztó országgyűlésre s a megválasztott nemzeti király, Hunyadi Mátyás itt alapította meg a huszárságot, az egész Európában utóbb mintául vett könnyű lovasságot, amely a maga nevét annyi fényes haditettrel írta be a világtörténelembe. És a nagy király halála után Kúnizsi ezekkel a huszárokkal verette szét a közepkori világ első rendes katonaságát, a fekete sereget.

Az ország legnagyobb ünnepein a pap most is abban a ruhában misezik, amelyet a Szent Demeter egyházának az igazságos király a maga diszruhájából készített. Megbecsülte azt a város, honnan déli hadjárataira mindig a diadal reményében indulhatott. A királyok dicsősége — írta a szegediekhez 1462-ben — a népek sokaságából s az országok disze s ereje a városok gazdagságából és bőségéből áll; illő tehát, hogy a fejedelmek a népeket megtartsák, a városokat pedig nagyobbítsák és pártolják. És illő dolog, — négyszáz esztendő múlva Kossuthnak éppen Szegeden adott intelme szerint — a nagy király szülővárosának nevét viselő egyetem ifjai Szeged történetének szent emlékeiről megillessék az önére, a nemes dicsvág, az igaz hazaszeretet hurjait s megmutassák, miként „a nép, amelynek köréből akkor a magyar nép világtörténelmi dicsőségének telőpontja virágzózik föl, unokáiban is azon törzsnek méltó sarja, melynek legyőzhetetlen karjaival Hunyadi Mátyás nemzetet alkotott, melynek nagysága előtt Európa népei meghajlanak.”

Jó félszázaddal a nagy király halála után Szeged mégis a délről északnyugat felé terjeszkedő török birodalomhoz került. Török basák, katonák és egyéb tisztiek, papok, birák, tanítók, kereskedők, iparosok lettek az urak ottan s Magyarország háromfelé oszlásának akkori szomorú idejét csak mi érthetjük meg igazán, kik saját szemünkkel látjuk, négyfelé szakított hazánkban a legnagyobb kultúrájú népek kapzsisága, telhetetlensége és tudatlansága milyen irrtató rombolásokat vihet végbe, milyen hanyatlást okoz-

hat. A nyugati kereszténységhez, a magyar államhoz való vonzódást azonban handsárokkal nem lehetett kiirtani. Szeged még a török hódoltságban is elismerte a magyar király fenhatóságát s keresztény maradt akkor is, mikor a szegedi bárók kuktája a basa előtt folytatótt hitvitában szemébe mondta a reformátornak, hogy nem négy evangélista van már, hanem öt: Redseb az ötödik. De ez is hová lett azóta azokkal a török nagy urakkal együtt, akik Európa térképét megváltoztatták? Az irredentizmus 144 esztendő múlva elsöpörte valamennyit és Szegedet (1686.) magyarok, franciák, skótok, olaszok, németek vették vissza törököktől, tatároktól; s ezt a sajtó akkor mint egész Európa sikerét ünnepelte.

Képviselőválasztási mozgalmak

A szomszédos törökkanizsai kerületben igen élénk választási mozgalmak indultak meg. A keresztény nemzeti egyesülés pártja Szeles József dr szegedi ügyvéd körül tömörül, kinek pártja napról-napra erősödik. Szeless József dr a szegedi társadalomnak igen értékes tagja, aki igen szép és eredményes tevékenységet fejtett ki mindenütt, ahol önzedenül kell a közügyeket szolgálni. Megválasztásával nemcsak a nemzeti egyesülés, de a törökkanizsai kerület is méltó képviselőt fog nyerni, kinek munkássága javára fog válni az országnak is, meg a kerületnek is. Hazafias érzésünk egész melegével ajánljuk a törökkanizsai választópolgárok figyelmébe Szeless József dr, akiben megtaláljuk minden hazafias és igaz ügy a tántoríthatatlan harcosát s a közügyek őszinte és lelkes munkását. Programbeszédét vasárnap délelőtti tartja meg Szőregen és Deszken.

A választási mozgalmakkal kapcsolatosan közöljük, hogy az újszegedi háromszögben plakátokon lett felhívva a közönség összeírás végett. Mint értesülünk, eddig csak egynéhányan jelentkeztek az újszegedi iskolában lévő bizottságnál, pedig aki ezt elmulasztja, törvénybeütköző kihágást követ el.

POLITIKA

A miniszterelnök hazaérkezéseére való várakozás teljesen eseménytelenül teszi a politikai életet. A kisgazdák elhatározásának bármilyen konzekvenciái is csak a miniszterelnök megérkezése után válhatnak esedékessé és így a kormány itt-hon levő tagjai épp úgy, mint a keresztény párt vezető emberei, élőkön Andrassy Gyulával, csak azt a megállapítást tehetik, hogy a miniszterelnök hazaérkezéseig nem dönhetnek elhatározásokról. A háttérben azonban ha nem is rendszeresen, de lázasan folyik a munka arra, hogy a kisgazdák határozatát az egységes párt megalakításának alapkövévé tegyék.

Filharmonikus hangverseny október 20-án, csütörtök délután és október 23-án, vasárnap, délelőtt. Jegyek úgy az egyes előadásokra, mint bérletjegyeket a hangversenyre valamennyi kedvezményes jegyek egyetemi hallgatók részére a Belvárosi-Mozi elővételi pénztáránál válthatók. — Telefon 5—82.

Reök Iván szerb hűségesküje

Egy nemzetgyűlési képviselő a Karagyorgyevics dinasztiahoz

Azok a politikai változások, amelyek a központi hatalmak összemolását követték, az elfogulatlan szemlélő ele színté zsufova hozták az érdekesebbnél érdekesebb eseményeket. Ha nem a lírának megindultságával, a győzelem mámorával, vagy a bukás keserűségével nézzük ezeket a jelenségeket, hanem a történetírónak objektívásával s a társadalomtudomány leleplező készségével, akkor majd minden megnyilatkozásban látunk bizonyító erőt régi meggyőződések, régi tanok, a frázisoktól megtisztított tiszta értelem tanítása mellett.

A megcsonkított Magyarországon, az örökké hozzátartozandó részek leválása pillanatában mindenki arra gondol, miképen lehetne a szerbekkel, csehekkel, oláhokkal oly képen kijátszani, hogy minden ember, ki magyarnak érzi magát, a megszállott részekről a megmaradt Magyarországra jöjjön.

E politikája már régen megváltozott a magyar vezetőköröknek s már a megszállott területek leválása után néhány héttel proklamációt is adtak ki, kifejezve abban azon igazságot, hogy a magyar soha sem veszhet el, ha fiai bármely országban is letelepedvén, hűek maradnak származásukhoz, nyelvükhöz és gondolataikhoz.

Amikor a régi Magyarország területéről leváltak a nemzetiség lakta területek s a megmaradt ország pénzügyminisztere radikális adóztatást helyezett kilátásba, akkor kezdték menekülni az iparvállalatok Magyarországról. Elmenekültek a megszállott területekre, ahol kisebb adóterheket és enyhébb elbánást reméltek. Az iparvállalatokkal együtt a nagybirtokok urai közül is sokan nehezen palástolható mohósággal illeszkedtek bele az új helyzetbe, mert úgy látták, hogy az akkor radikálisnak és becsületesnek tervezett földbirtokreform nagyobb veszélyei fenyegeti érdekeiket, mint az utódállamok agrárreformja, ami akkor úgy is csak a tervezgetés stádiumában volt.

Mindezt azonban nem azért irtuk, mintha helytelenül lenné azok eljárását, akiknek az élet gondja, egzisztenciális helyzetük, vagy vitális érdekeikről való gondoskodás erre az elhatározásra adott tanácsot. Sem megírni, sem megbélyegezni valót nem találhatunk benne. Mi kezdettől fogva azon az állásponton voltunk, hogy bünt követ el az a magyar tisztviselő, aki otthagya állását Magyarországra jön növelni az éhezők és kenyértelenek számát.

A horgosi Reök Iván-birtok Szabadka szomszédságában, Horgos határában fekszik. Reök Iván mintegy 800 katasztrális hold területet kitevő birtok. Reök Iván nyug. miniszteri tanácsos, a Tisza-Martonosi ármentesítő társulat ügyvezető főmérnöke s már rég idő óta tagja a magyar parlamentnek. A tapéi kerületet képviselte előbb a függetlenségi és 48-as párt programjával, most pedig a kisgazdapártnak tagja s a mindszei kerületnek volt képviselője.

Amikor Horgos az SHS állam impériuma alá került, Reök Iván legidősebb fiát, Reök Etelét küldte ki horgosi birtokára gazdálkodni. Mivel azonban Reök Etelének a ma-

gyar nemzeti hadsereg tényleges állományu századosa volt, a helyi hatóságok csak abban az esetben engedték meg neki a Horgoson való tartózkodást, ha naponként kétszer jelentkezik az előjáróságnál. Ez az intézkedés azonban nemcsak módfelett kényelmetlen volt, hanem a gazdaságban való intenzív munkát is majdnem lehetetlenné tette.

Ekkor határozta el magát Reök Iván, hogy maga megy Horgosra a birtokát kezelni s személyes kezeléssel remélte elérni azt, hogy a földbirtokreform végrehajtása alkalmával minél kevesebbet vegyenek el birtokából az ellátatlanok részére. Az SHS államban való letelepedésének azonban súlyos akadálya volt nemzeti gyűlési képviselőisége. Azt nem várhatta az idegen állam kormányától, hogy letelepedést engedjenek egy még békés viszonyban nem élő állam tényleges politikusa-nak és törvényhozójának.

Reök Ivánnak ekkor választani kellett.

Vagy képviselő, vagy földesúr, — ez volt a probléma. A képviselő, aki választások előtt remegő hangon tett ígéretet választóinak, hogy érdekeikért küzdeni fog a magyar nemzeti gyűlésen — a legelső alkalommal, amikor a képviselősséggel járó anyagi érdekeknel súlyosabb anyagi érdekek szorultak védelemre, lemondott mandatumáról s azt a megoldást választotta, mely őt elszakítja hazájától, melynek a nép bizalmából törvényhozója lett.

Mindenesetre gondolkoznunk kell e dolog felett, mert Reök Ivánt nem érte a megszállás horgosi birtokán s őrá nem vonatkoznak az előbb felhozott mentő érvek.

Belgrádi értesítés szerint Reök Iván folyamodott az SHS kormányhoz az állampolgárság elnyerése végett s kijelentette, hogy készségesen leteszi a Karagyorgyevics-dinasztiára a hűségeskü. Ezen engedély fölött még nem döntött a szerb kormány, de mint értesülünk, erre sok reménye sem lehet.

Reök Iván ellen különben a jugoszláviai „magyar” lapok egységesen állást foglalnak, s mint nagy kurzusembert, erősen igyekeznek megakadályozni abban, hogy a jugoszláviai állampolgárság megnyerésének szerencséjében részesüljön. Az is megesik elég sűrűn, hogy Magyarországból megszökött kommunisták egyes lapokban hangoztatták Reök szerepét egy szegedi keresztény lapvállalatban, mely „útné és zsarolná” a magyar munkásságot.

Itt megemlítjük még, hogy Reök Iván nem ur már a saját birtokán Jugoszláviában, s hogy ottani birtokába egy orosz tisztet rendelt ki a szerb hatóság, aki intézi a birtok sorsát s abba beleszólni Reöknek, mint tulajdonosnak még csak nem is szabad.

Joe May rendezte és
Lenkeffy Ica játsza a
főszerepet az „ANGELA
ÖRÖKSÉGE” c. filmben
péntektől a
Belvárosi-Moziban.

A magyar felkelők országából

Hivatalos értesülések a velencei tárgyalásokról

Velence, okt. 14. A velencei értekezleten létrejött megállapodásról csak szűkszavú hivatalos tudósítást adtak ki. A hivatalos közleményt kiegészítik következő értesítéseink:

Nyolc nappal azután, hogy a tábornoki bizottság megállapította az Ausztriának ítélt területet, a pacifikálás megtörtént, a tábornoki bizottság vezetésével népszavazás lesz.

Magyarország pénzügyi követeléseiről két héten belül a magyar és osztrák kormány között közvetlen tárgyalások indulnak meg. Ha ezek a tárgyalások a további két hét alatt nem vezetnek eredményre, akkor vegyes döntő bíróság dönti el a kérdést és a bizottság döntését mindkét fél kötelezőnek fogadja el.

Az osztrák kormány kötelezte magát, hogy teljes amnesztiát ad és elvileg tartózkodik a tömeges elbocsátásoktól.

A magyar kormány kötelezte magát, hogy a pacifikálás érdekében minden szükséges intézkedést megtesz és hogy a pacifikációt három hét alatt keresztülvizsi.

Velence, okt. 14. A velencei magyar delegáció ma délből indul vissza a Bécs-Marcheggi utárrányon keresztül.

Mindenütt magyarokat találnak a határmegállapító bizottságok

A Varasdon székelő határmegállapító bizottság e héten újból megkezdte működését. A bizottság október 8-án Ramon, 11-én Lendva-Ujfalú határában száll ki. Az egyes községekben falubizalmiférfiakkal érintkezett, de kikötötte, hogy csupán földmivesek lehetnek bizalmiférfiak. Az egyes községek lakossága példás hazafiassággal viseltetett. A bizottság kivonulása alkalmával a magyar Himnusz énekelték. A határmegállapító bizottság Nagykanizsára teszi át székhelyét s onnan fogja a szomszédos demarkációs vonalakat bejárni.

10%-os kedvezményben részesülnek egyetemi tanárok, egyetemi hallgatók, köztisztviselők és család tagjai, akik a Gambrinus Csemegeházban szerzik be szükségletüket.

Tizenöt évre szólnak az új határok.

Genf, okt. 14. A népszövetségi tanács tegnap este a felszólítási kérdésben közleményt adott ki, amelyet egyidejűleg megküldött Briandnak is, a legfelsőbb tanács elnökének. A közlemény ezeket mondja: Tekintettel a lakosság kívánságára, amely a népszavazás alkalmával kifejezésre jutott és az ország földrajzi és gazdasági helyzetére, a népszövetségi tanács a kérdés beható tanulmányozása után új határvonal tanulmányozását fogadta el és azt a tanácsot adja, hogy bizonyos ideig, amíg elegendőnek mutatkozik, hogy a gazdasági forgalmi szerződés az egész vonalon éleibe lépjen, a jelenlegi gazdasági viszonyok bármily eltolódása ellen garanciát nyújtson, a szakértők által kidolgozott terveket 15 évig terjedő időtartammal állapítsák meg.

Magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak fizetésemelési mozgalma

33—50 százalékos emelést és drágasági pótlékot kérnek

A magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak országos szövetségének szegedi egyesülete október 10-én a kereskedők szövetségének elnökségéhez átiratot intézett, amelyben tagjai részére fizetésemelést kér.

Az átirat többek között elmondja, hogy ez év március havában már fordult a kereskedők szövetségéhez az alkalmazottak fizetésemelése iránt, de sajnos akkor hajótörést szenvedett az e tárgyban előterjesztett kérelem.

A gazdasági helyzet azóta ugy alakult, hogy az egyre növekvő drágaság, — mely többek között természetesen az ipari és kereskedői világ vagyonát és nyereségét növelte tetemesen — a fixfizetéses alkalmazottakat tökéletes nyomorba döntötte.

A budapesti OMKE.-hez szintén nyújtott be ehhez hasonló kérelmet a magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak ottani vezetősége. A budapestiek 4000 korona fizetésig 50 százalék, 6000 koronáig 40 százalék és ezenfelüli fizetésük részére 33 százalék emelést és megfelelő drágasági segélyt kértek s ezen kérelmük az illetékes faktoroknál teljes megértésre talált.

A kereskedelmi és iparkamara az alkalmazottak átiratával legközelebbi napokban rendkívüli ülésén foglalkozik.

A fizetésjavítási auspiciumok, amint több oldalról értesültünk, a lehető legkedvezőtlenebbek, mert úgy a kereskedők, mint az iparosok egyaránt tartózkodóan viselkednek ebben a kérdésben.

A törvényszék ítélete a gázgyár megváltása ügyében

Helybenhagyta a járásbíró határozatát.

Ujabb jogorvoslattal éltek a felek.

A gázgyár megváltása ügyében — mint ismeretes — már évek óta elkeseredett harc folyik a város tanácsa és a gázgyár igazgatósága között. A város tanácsa tíz millió koronát letétbe helyezte a gyár hozzávetőleges értéke fejében és pert indított a járásbírósnál annak a megállapítása végett, mondja ki a bíróság, hogy Szeged város hatóságának joga van a gázgyárt megváltani.

Az elsőfokú bíróság tényleg ítéletileg kimondotta ezt, de a várost birtokbাহelyezési kérelmével elutasította.

Mindket fél felebbezése folytán pénteken délelőtt tárgyalta az ügyet a törvényszék felebbviteli tanácsa Muntján István elnöke mellett.

A törvényszék a járásbíró ítéletét helybenhagyta, vagyis: a gázgyár pergátló kifogásának elvetése mellett a város megváltási jogát megállapította.

Szeged város birtokbাহelyezési kérelmét azonban elutasította, mivel a felebbviteli tanács jogi álláspontja szerint a birtokbাহelyezésnek a kártalanítási vételár kifizetésével egyidejűleg kell megtörténni.

Arra nézve pedig a perben semmiféle adat nincsen, hogy a Szeged város által letétbe helyezett tízmillió korona a gázgyár megváltására elegendő lenne.

Tudomásunk szerint úgy a város, mint a gázgyár ezen határozat ellen az ítélet írásbeli közlése után perorvoslatra fog élni.

Szegedi Ujság kiadóhivatalának telefonszáma 9 33.

Belvárosi-Mozi

Telefon: Irodai 2—58, pénztári 5—82

Szombat, vasárnap

Az évad legújabb Lenkeffy Ica filmje.

Angela öröksége

Regény 3 felvonásban. Rendezte: Joe May, a „Cezarina” rendezője. Főszereplő LENKEFFY ICA

Azonkívül:

A két mozicsillag

Kitűnő amerikai burleszk vigj. 2 felv. Főszerepben Jimbó és Jumbó a két csodamajom.

Hétfőtől

A magyar népszínmű irodalmi ékessége

A gyimesi vadvirág

Eredeti énekbetéttel!

Előadások kezdete vasárnap fél 3, fél 5, fél 8 és 9 órakor — hétköznap fél 5, fél 7 és fél 9 órakor

Nyilatkozat.

A „Szegedi Ujság” október 12-iki számában „Utóhangok az ujszegedi látogatásról” című cikkemben azon mondat, hogy „Tény az, hogy az ügyet a különböző pártok annyira bonyolulttá tették, hogy abból még igen súlyos történetek jöhetnek napvilágra”, a cikkben szereplő Ugi Géza ujszegedi plébánosra nem vonatkozik.

Agócsy István

L. „Szegedi Ujság” h. szerkesztője.

Könyvnyomdai munkát izléses kivitelben szolid áron készít BURKUS ANDRÁS

A német kormány lemond?

Berlin, okt. 14. A német kormány a tegnapi minisztertanácsban még nem döntött arról, hogy a felszólítási kérdésnek Németországra kedvezőtlen megoldása miatt beadja lemondását. Wirth kabinetje fel fogja ajánlani lemondását, de minthogy nagy többséggel bizalmat szavaznak neki a birodalmi ülésben, mégis helyén fog maradni.

HIREK

Naptár.

Ma: 1921 október 15. Szombat. Róm. kath. Teréz. Prot. Teréz. Muzeum. Zárva. Somogyi könyvtár. Nyitva: d. e. 10—1 d. u. 4—7-ig. Színház: Kis kadét, operett. Belvárosi-Mozi: Angela öröksége. Szerkesztőségi és kiadóhivatali telefon-szám 9—33. Kárársz-u. 15.

— **Dugonics az egyetemen.** Dézsi Lajos dr. tegnap, csütörtökön délután kezdte meg magyar irodalomtörténeti előadásait az egyetemen. Az első előadást Szeged nagy szülötte, Dugonics András emlékének szentelte. Behatóan ismertette az egykori egyetemi professzor, — vagy mint magát nevezte, oktató — drámáinak, regényeinek hazafias irányzatát, szellemét és nagy hatását, majd mint irodalomtörténészt és kritikust. Azután rátért Dugonics nyelvészeti működésére, a példabeszédek és szólásmódok gyűjteményére s a matematika műszavainak magyarosítására. (A Tudakosság négy könyve írója.) „Jó öreg egyetemi oktató, — mondta többek között — talán ércalakod vonásai is szelidebbek, derültebbek, mióta szeméket szülővárosod egyetemére vetheted.”

— **Hat heti szabadságra megy a polgármester.** Az október 19-iki közgyűlés előtt Somogyi Sándor dr. polgármester szabadságolási kérelme is tárgyalva lesz. A polgármester elmondotta, hogy három éve nem volt szabadságon, most pedig már nagyon érzi, hogy nagy szüksége van egy kis pihenésre.

— **Szegedi és vidéki egyetemi hallgatók!** Ma délután 3 órakor jelenetek meg okvetlen az állami felsőkereskedelmi iskola tornatermében az Egyetemi Kör megalakítása céljából.

— **Iskolaszéki hírek.** Az iskolaszék statisztikája szerint eddig beiratkozott 8 iskolába 3179 fiú és 2589 leány, összesen 5768. Negyven tanteremmel kevesebb jelenleg az osztályok száma, mint volt 1914-ben. A mórai iskolában márcsak 6 járványos beteg van ápolás alatt, ezeknek a kiköltöztetésére volna szükség, hogy itt is megkezdődjenek az előadások.

— **Zenebizottsági ülés.** Pénteken délelőtt tartották a szokásos havi zenebizottsági ülést Gál Sándor elnöke mellett. Az ülés elé került 83 tanuló tandíjmentesség iránti kérelme is, amelyeket legnagyobb részben megadták.

— **Halálos szerencsétlenség ablaktisztítás közben.** Lévai Istvánné takarítónő a Kossuth Lajos-sugarút 101. számú házának egyik emeleti ablakát tisztította. Munkája közben megszédült és oly szerencsétlenül esett le az utca kövezetére, hogy nyakcsigolyája eltört. A mentők beszállították a kórházba, hol borzalmas kínok között meghalt.

— **Pietsch vezérőrnagy hazakerkezett.** Pietsch vezérőrnagy, a menekültügyi hivatal vezetője szanadságáról tegnap visszaérkezett s újból elfoglalta hivatalát. Elmondta, hogy Pesten Pedlov amerikai kapitánnyal több ízben értekezett az amerikai szeretetadományok szétosztásáról illetőleg. Most is hozott 50 darab pokrócot az amerikai szeretetadományból az egyetemi ifjak internátusa részére.

— **Korlátozzák a színházi közönség dohányzását.** A színházi közönségnek fegyelmetlensége nemcsak a későnyárban nyilvánul meg, hanem abban is, hogy felvonás közben meg nem engedett helyeken is cigarettázik és az első emeleti cukrászdát pedig füstfellegekkel tölti meg, amely az egész színházban szétterjed. A színházvizsgáló bizottság előterjesztésére egyelőre olyan intézkedést fogantatott, hogy a III. és IV. emeleti közönséget elzárják a cukrászdai dohányzó használatától.

— **Felemelték a magánvizsga díját.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter valamennyi felsőkereskedelmi iskolára nézve decemberi terminustól kezdődőleg a magánvizsga díját évfolyamonként 750 és a különböző vizsga díját ugyancsak 750 koronában állapítja meg.

— **Jobb lisztet kapunk.** A közéleti tanács tegnapi ülésén elhatározta, hogy tekintettel a köz-tisztviselők panaszaira, megszünteti az eddigi 80 százalékos lisztkiörlési arányt és utasítani fogják a malmokat, hogy ezenül 78 százalékos arányban örljék ki a lisztet. Az új kiörlési arány lehetővé fogja tenni, hogy a fogyasztók korpa-mentes lisztet jussanak. Természetesen ez az intézkedés jelentékeny kiadási többletet jelent az államra nézve, amely a tisztviselők jobb ellátása érdekében szívesen vállalta ezt a differenciát.

— **Megadóztatják a szállodai szobákat.** A belügyminiszter a szállodaadóról szóló szabályrendeletet jóváhagyta, ezért a tanács a tegnapi ülésén elrendelte az új adó életbeléptetését október 17-től kezdődőleg. A szállodaszobák 50 koronáig adómentesek, 100 koronáig az adó 10 százalékos, 200 koronáig 15 százalékos, 200 koronán felül 20 százalékos.

— **Hatalmas robbanás Bukarestben.** A Bukarest melletti erdőben borzalmas lőszerrobbanás történt. Százötven vagon lőszer repült a levegőbe. Tíz katona meghalt, tíz súlyosan megsebesült.

Torlainé Koczor Rózsi kozmetikai rendelője Berzsenyi-u. 1/a. Rendel reggel 9—12, d. u. 3—6. Telefon 11—63.

KÖZGAZDASÁG

Zárichi tőzsde. Zárlat: Berlin 3.80, Hollandia —, Newyork 536, London 20.66, Páris 38.70, Milano 20.50, Zagreb 2.00, Prága 5.90, Budapest 0.80—Bécs 0.25, Bukarest 3.90 osztr. bély. —20, Varsó —15.
Ezüst korona 25 és háromnegyed ezüst forint 67 és fél.

Budapesti zárótőzsde. Valuták: Napoleon 2100—2120, dollár 648—652, fr. frank 46.25—46.75, márká 4.80—4.90, lira 24.75—25.25, osztrák korona 24—25, rubel 29 és fél 30 és fél, lei 5.10—5.20, szokol 7.25—7.35, sv. frank —, — koronadinár 9.60—9.70, frankdinár 9.60—9.70, lengyel márká 19—20.

Dinár, dollár, lei

idegen pénzek beváltása, eladása. Pénztárióra egész nap. Károlyi-utcai Kroó Bank- és Pénzváltó-üzlet

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET

A Városi Színház heti műsora:

Szombat: A kis kadét.
Vasárnap d. u.: Falurossza.
Vasárnap este: A kis kadét.
Előadások kezdete fél 8 órakor.
Délutáni előadások kezdete fél 4 óra kor.

A kis kadét. (Bemutató.) Az idei színházi esztendő első ujdonságaként Farkas Imrénék „A kis kadét” című operettjét mutatta be a Városi Színház. Maga a darab, ha behatóbb boncolgatás alá kerülne, alig hinnők, hogy kiállana érdemleges kritikát. Közönséges operett-sablon szerint készült, olcsó fogásokkal dolgozó, vérszegény darab, telítve lélektani és jellembeli lehetőségekkel. Kevés tartalom, még kevesebb lényeg, de annál több „lene” s más hasonló „jó-fajta” kiszólások, melyek csak úgy nyüzsgenek a darabban s bizony sokszor már sértik jóízűsünket. György herceg, a kis kadét, akire még, amint az első felvonás elején maga bevallja, esetleg uralkodói gondok is nehezethetnek, rettentően szerelmes Marikába s ugyancsak vidám, korhely életét él. A faira festett ördög azonban hamarosan megjelenik: meghal az uralkodó herceg, a kis kadét nagybátyja s annak választása értelmében neki kell örökebe lépni. A hirtelen fejedelemségre előléptetett kis kadét lájdalmas buceut vesz Marikájától, eltávozik a fejedelmi udvarba, de magával viszi szolgáját, Matyit is, aki szintén szerelmes egy „megveszekedett” fehércselébe, Kátyiba. Marikák szobalányába. A szerelmeseket tehát szétválasztja a kegyetlen végzet s ezzel az első felvonásnak vége is van. A második és harmadik felvonás már csak arra való, hogy a szerelmesek újra egymásra találjanak és az operettek megszokott csattanója szerint egymáséi legyenek. Közben a szerelmes nő, aki pedig egész határozottan tudja, hogy ugy sem lehet soha a hercege, utána megy az udvarba csak azért, hogy még egyszer lássa szerelmét. S itt ütközik ki a darabból szembeötlő módon a lélektani lehetetlenség, mert egy magyar nő lelkivilágával és jellemével sehogy sem férhet össze, ha még annyira szerelmes is, hogy utána menjen szerelmének „csak azért”, hogy még egyszer láthassa. De most vesszük észre, hogy talán már eddig is több szót vesztettünk a darabra, mint amennyit elbírnánk megérdekelni. Summa summarum. György herceg inkább lemond uralkodói jogáról, csak hogy feleségül vehesse szíve szép szerelmét, Marikát. Matyi is elveszi Kátyit, Livia hercegnő, akit György herceghez akartak erőltetni, a régensé lesz, mert azt is szereti s így a végén minden jóra fordul, már pedig „ha a vége jó, minden jó!” Hogy a darab zenéjéről is szóljunk: egyszerű, könnyed, a fülnek elég kellemes muzsika, kevés új motívummal.

Az előadásról már több jót mondhatunk. A cimszerepet játszó Máthé kellemes, sneidig kis kadét, az efajta katonás szerep neki nagyon jól áll. Partnere, Fábrián Frici szintén ügyesen, finoman játszott, kellemesen is énekelt, de intenciója sokszor kissé bizonytalan. Az előadás középpontja most is Véghegyi Iza és Faludi volt, állandó derűségben tartották a közönséget, amely hálás is volt talpraesett, eredeti játékkukért és sok tapssal s még több ujjazással jutalmazta fáradságtól ambíciójukat. Jóízűen fogyasztották a fejedelmi udvarban a jófajta „hazai” füstölt kolbászt, melynek élvezetében szinte már túl is lépték a jóízű szabla harckorát. Molnár, Latabár, mindketten es operettfigurát nyújtottak, Soós, L. K. Tessa s a többiek is mind sikerrel támogatották a művet.

Nyomatott Burkus Al. és könyvnyomdájában. Szeged.

rászorol a jóindulatu támogatásra. Egyébként a színház zsúfolásig megtelt, a közönség jól mulatott, kacagott, tapsolt s azt hisszük, az előbbi az igazgató, az utóbbi a közönség szempontjából mégis csak a legfontosabb! r. b.

Korondi cipőt hord mindenki kapható Abonyi Mihálynál, Kölcsey-utca 1., Royal épület.

Kérjük hirdetőinket, hogy a másnapra szóló hirdetéseiket kiadóhivatalunkban előző nap délután 2 óráig jelentsék be.

„Futura”

Kirendeltsége Szeged, Tisza L.-körút 43.
Telefon 795

Vesz mindenféle terményt, rozsot, búzát, gyapjút stb.

Raktáron tartunk legolcsóbb napi árakon mindenféle mezőgazdasági gépet és eszközt.

Zománc edények, konyha felszerelési tárgyak nagy választékban

KOHN JENŐ

Tisza Lajos-körút 55.

Uj üzlet!

Uj üzlet!

LISZT, TENGERT

csöves és morzsolt, száraz

DERCE, ZAB, ÁRPA

és mindennemű termény ezentúl a legjobb és legolcsóbb napi árakon a

Szegedi Gazdák Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet „Futura” terményboltjában beszerezhető Szeged, Tisza Lajos-körút 43. sz.

Uj üzlet!

Uj üzlet!

M. kir. posta-távirda igazgatóság, Szeged
21421—921

Hirdetmény.

Posta, távirda-gyakornokok felvétele.

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter 50 posta- és távirda-gyakornoki állásra pályázatot hirdet. Pályázóktól főiskolai vagy középiskolai végzettség, legalább 18 éves életkor és az állami tisztviselőkre nézve megállapított feltételek kívántatnak. Pályázati kérvény benyújtásának határideje 1921 október 20. Sajátkezűleg írt pályázati kérvényhez születési, iskolai, erkölcsi és közhatósági orvosi bizonyítványt kell csatolni. Részletes felvilágosításért érdeklődők forduljanak a posta és távirozgatóság személyzeti ügyosztályához. (Vasúti leszámláló-palota II. emelet 36 ajtó.)

Postaigazgatóság.

Lapkihordók és elárúsítók felvételnek a Szegedi Ujság kiadóhivatalában.

Kis hirdető

Ingatlanok

Ház nagy kerttel eladó. Zöldfa-utca 2b.
Ház eladó. Vasasszentpéter-utca 19.
Magánház eladó. Katona-utca 59.
Ballagítóban 300 öföld eladó. Szabad-ság-tér 15.
Ház eladó. Hajós-utca 8.
Ház eladó. Remény-utca 47.
Ház lakással eladó Vasasszentpéter-utca 19.
Ház eladó Teréz-utca 31.
Ház kerttel eladó Ujszeged, Tárogató-utca 11.
Földmives-utca 8. számú ház eladó. Tud. Szivárvány-utca 35.
Ház eladó Boldogasszony-sugárút 24.
Ösz-utca 46. sz. ház lakással eladó.
Nagy telekkel ház eladó Gyik-utca 19.
Ház eladó Madách-utca 3.
Ház eladó Nyár-utca 21.
Zákány-utca 3. sz. ház eladó.
Kisteleki-utca 5. sz. ház nagy kerttel eladó.

Ruházat

Különféle ruha eladó Csongrádi-sugút 9.
Ruha eladó. Fodor-utca 26.
Férfi kabát eladó Zrínyi-utca 5.
Női ruha eladó, Tisza Lajos-körút 13.
Téli kabát eladó, Remény-utca 6. em.
Férfi ruhák eladók Felhő-utca 19.
Kosztüm és cipő eladó, Ródló-tér 9. em.

Butor

Hálószoba butor eladó Apáca-utca 15b.
Butor eladó Remény-utca 11.
Mendinger kályha eladó Rákóczi-utca 12.
Varrógép eladó Mérey-utca 14.
Hálószoba butor eladó József főherceg-utca 7.
Zománczott Meidinger kályha eladó Római-körút 19. em. 3.
Különféle butor eladó Ipar-utca 4.
Vaskályha eladó Szent László-utca 13.
Két kályha eladó Árvíz-utca 37.
Zongora eladó Párisi-körút 8. em.
Vaskályha eladó Bécsi-körút 11.
Meteor kályha eladó Párisi-körút 7.
Butor eladó Gyöngyösi-utca 6.
Gyermek cipők eladók Vitéz-utca 6. sz. II. em. 5.

Alkalmazás

Nőtlen kocsis kerestetik Zrínyi-utca 15.
Varrónők kerestetnek Bécsi-körút 21. földsz.
Takarítónő kerestetik Petőfi Sándor-sugárút 41. földsz.
Kocsis kerestetik Berli-utca 26 b. földsz.
Takarítónő kerestetik Bástya-u. 17. II. em.
Kocsis kerestetik Zerge-utca 5.
Bejárónő kerestetik Boldogasszony-sugárút 26.
Bejárónő felvétetik Horváth M.-utca 7. I. em. 2.
Magányos urinő idősebb asszonyt keres gyermek mellé Jósika-utca 32. em.
Takarítónő reggeli órákra kerestetik Szechenyi-tér 9. II. em. 7.
Főzésben jártas bejárónő kerestetik Zerge-utca 26. I. em.

Élelmezés

Egyetemi hallgatók élelmezésre elfogadtnak Vitéz-utca 5. II. em.
Két egyetemi hallgató lakással teljes ellátást kap Fodor-utca 10.
Ebéd kapható Katona-utca 36.
Tanulók ellátására felvétetnek Alpár-utca 8. em.

Butorozott lakások

Csongrádi-sugárút 9. em. butorozott szoba kiadó.
Butorozott szoba kiadó Zákány-utca 14.
Butorozott szoba ellátással kiadó Pácsi-utca 10.
Két ur részére butorozott szoba kiadó Szent Háromság-utca 11.
Butorozott szoba kiadó Fertő-utca 3.
Két egyén részére butorozott szoba kiadó Sándor-utca 10.
Négy egyetemi hallgató részére butorozott szoba kiadó Londoni-körút 15.

Vegyes

Rövidárúk legolcsóbban kaphatók Battancs Gizella-tér 3.
Kitűnő fehérneműek Soósnál Iskola-u. 11.
Fehérneműek és rövidárúk kaphatók Bölcsény Klauzál-tér.